

LA VIDA I L'OBRA DE CUIXART, AL CINEMA

«El caos està en les meves obres»

Modest Cuixart i la seva obra és l'escollit per inspirar el personatge principal de la pel·lícula «El meu avi», que s'està acabant de rodar al poble de Riumors, a l'Alt Empordà. Dirigida per José Antonio de la Loma, el protagonista que encarna al pintor és el mític actor Anthony Quinn.

Jordi Arbonès

L'estudi de Modest Cuixart és ampli, alt, blanc i il·luminat, totes les eines del pintor estan acuradament ordenades damunt d'una gran taula, com en un aparador o en un quiròfan, tot està llest, net, a punt per començar la lenta operació d'anar introduint en cada tela un tros més de la seva història.

Cuixart, després de posar per a la darrera foto, s'asseu en un tamboret, recolza la mà sobre la paleta de marbre, ajunta les celles i mira enfront amb ulls escrutadors, inquiet i un xic murris.

—¿Quina és la participació de Modest Cuixart en la pel·lícula *El meu avi*?

—En la pel·lícula, el personatge del pintor, que està basat en mi, de fet és una cosa anecdòtica, però el que va passar és que a l'Anthony Quinn li va encantar la meva obra, i em va escollir. D'altra banda, a José Antonio de la Loma ja fa temps que el conec. En la pel·lícula sortiran quatre quadres que he pintat especialment per al rodatge. Mira, de totes maneres, a mi tot aquest garbuix que ha provocat la pel·lícula mes aviat em trenca el ritme.

—Així, ¿no ha assistit a la filmació?

—No, de cap manera, el món del cinema i del teatre ja els conec, un bati-bull. Volien filmar al menjador de casa i els vaig haver d'aturar, a mes, el cinema genera un tipus de publicitat que no em fa massa gràcia.

—¿Com va ser la trobada amb l'Anthony Quinn?

—Estic molt content que a l'Anthony Quinn li agradés el meu treball, ens vam veure, vam tenir una vetllada

amable i reposada i jo li vaig explicar una mica els trets de la meva obra i de la meva personalitat. Vaig dir-li que jo visc en un món plàcid i silenciós. La pintura és una cosa silenciosa.

—¿Quin és el seu moment pictòric actual? ¿La dona encara és la temàtica principal?

—Va haver-hi una època en què jo pintava la figura de la dona lírica; noies boniques que ratllaven una mica l'art pompier; era una experiència personal encara que realment no ho fossin, de pompiers, ja que sempre hi havia un petit dimoni que s'hi passejava al darrere. Però com que era un tema assequible, vistós, se'm va posar el clixé de la dona i de l'erotisme. El tema femení, ho he dit moltes vegades, sempre ha estat tractat en totes les arts, des de la santedat fins a la bacanal.

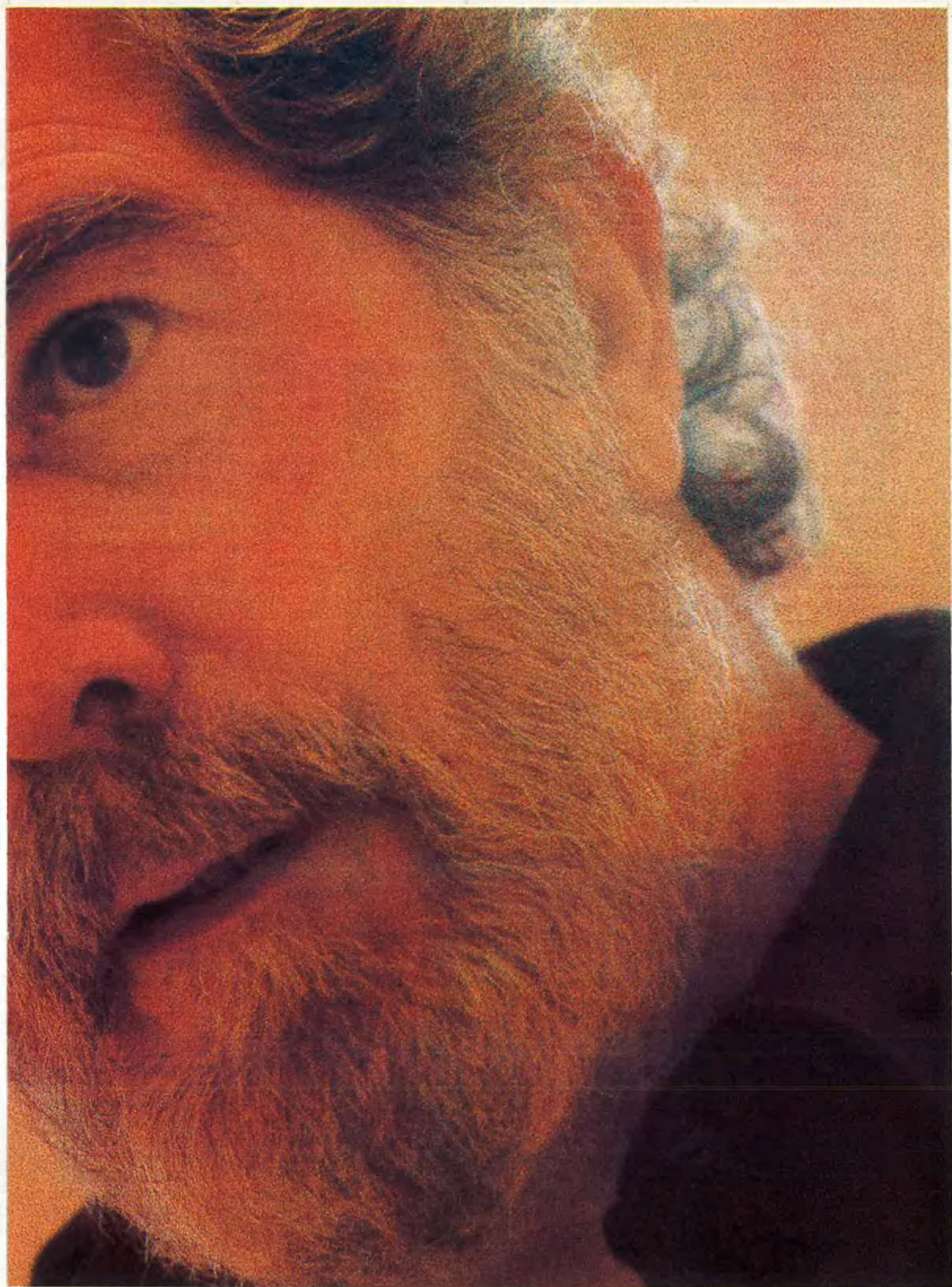
—És una temàtica important...

—És universal. De vegades la gent es queda amb la visió fàcil de les coses. Perquè, al mateix temps, jo he fet quadres profundament crítics sobre el tema femení, però aquests ja no tenien tant de ressò. Recordo que l'any 65 vaig exposar en una galeria d'avantguarda de Barcelona; aleshores, la meua pintura va trencar el corrent de l'informalisme que llavors era moda. Va ser una exposició força escandalosa i va causar un cert enrenou en la societat benpensant, fins al punt que una re-

vista de frares com *Serra d'Or* es va despenjar amb un article en el qual s'afirmava que jo atentava contra la moral i altres coses d'aquest tipus. Cosa que, vista ara des d'una certa perspectiva, resulta força infantil l'actitud de la crítica d'aquell temps. Havia viscut a França i vaig decidir tornar-hi; entre el franquisme i els catòlics de Montserrat em va semblar que aquí no hi havia res a fer.

Vull dir que llavors la temàtica fe-

menina ja formava part de mi i jo sortia amb una obra punyent, màgica, sexual, però de cap manera obscena ni pornogràfica.

—¿Pensa que l'erotisme és interessant?

—No crec que cap creador pugui marginar l'erotisme, ja que és el motor que mou la societat i, tractat amb elegància, sempre ha estat present en la meua obra; ara bé, no és l'única temàtica, n'hi ha moltes més.

—¿Com s'aconsegueix la unitat de l'obra creativa?

—Jo no sóc un home amb ganes d'hipotecar-me la llibertat de creació, i penso que l'uniformisme és el contrari de la unitat de l'obra. Uniformisme és aquell senyor que fa vint anys que pinta el mateix quadre i l'art ha de ser una aventura. Després les obres s'ajunten i s'aconsegueix la unitat. La imaginació és fonamental per a la creació; sense llibertat i imaginació l'obra d'art no és possible.

—¿Com definiria el seu moment actual?

—És difícil definir el meu moment actual, ja que qualsevol definició canvia en cada moment. Jo crec que em mou l'esperit de progressar constantment, una mena de revolució interior contínua, encara que sempre hi ha temptacions de fer incursions cap a altres camps, però això, al final, també enriqueix i acaba formant part de l'obra.

—¿Com escull els temes?

—Bàsicament, a l'elecció de la temàtica s'arriba després de tot un procés físic; la visió i l'observació són molt importants, després ve la interpretació cerebral que dona l'elecció temàtica. Però sempre partint de l'acte físic. La gent oblidava massa sovint el fet físic de crear, l'ofici, el treball, sobretot els artistes, que parlen massa de metafísica. Hi ha molta literatura a l'entorn de l'obra plàstica, que de vegades en confon el sentit.

—¿Els crítics prenen part en aquesta confusió?

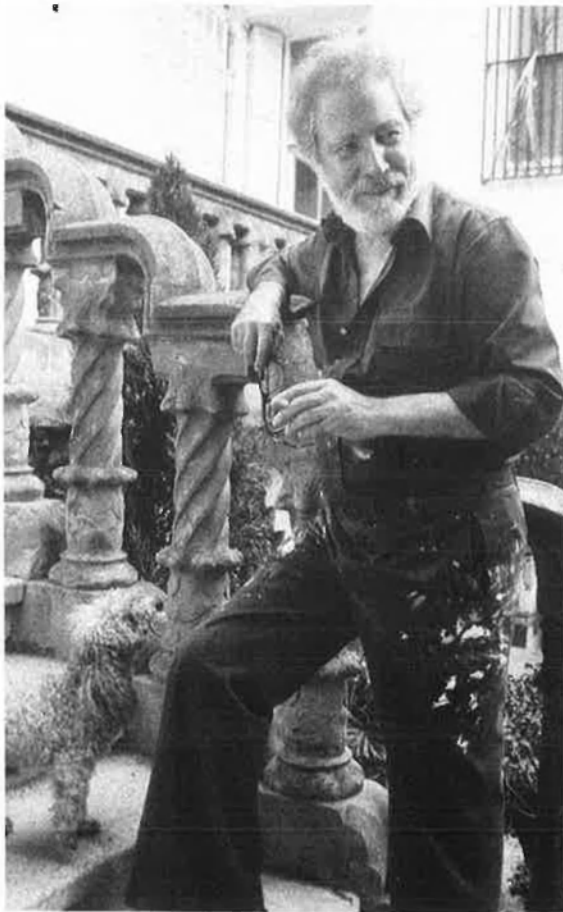
—No, el crític té l'obligació de seguir el ritme i el batec de les coses, i s'ha arribat a un moment que el crític ja s'ha convertit en un creador. Ara bé, s'ha de distingir entre el crític i el cronista d'art, entre aquests dos hi ha un

abisme. L'art és subjectiu i la crítica també ho ha de ser per força.

—Vostè es un home metòdic i ordenat, ¿per què tant d'ordre?

—Jo sóc cartesià de formació, perquè la universitat francesa em va inculcar un sentit de l'ordre, i realment l'esquema general de la meua vida està dintre d'un marc d'ordre i de treball continuat, perquè la inspiració és fruit del treball.

A mi m'agrada molt el desordre intern, si no, no pintaria el que pinto. Per això és necessari que el meu entorn sigui ordenat, pulcre i que res no em

«El cinema genera un tipus de publicitat que no em fa massa gràcia».

distregui, així puc arribar a expressar-me sense condicionaments. El caos està en les meves obres.

—¿Quin és el seu ritme de producció?

—Estic ficat en una producció ininterrompuda, seguida, calculo que a l'any pinto durant nou mesos, els altres tres, els dedico a inevitables desplaçaments, exposicions, inauguracions... ara mateix, segurament tinc cap a vuitanta quadres començats. Per a mi, la pintura és com una novel·la i cada quadre n'és un capítol, de vegades em can-

so d'un i el *castigo*, el deixo reposar i n'agafo un altre, treball amb moltes obres alhora.

El pintor lluita contra el temps físic. Si Picasso hagués continuat pintant amb el ritme que ho feia durant la seva època blava, no hauria arribat a fer tot el que va fer, una obra extensa, fèrtil i revolucionària.

—¿Quan comença a pintar, el quadre ja el té fet al cap?

—Tinc la idea mare, faig un apunt ràpid al paper, que després sofreix una metamorfosi que la provoca l'ofici i el treball...

—¿Quan decideix que un quadre està acabat?

—És un problema. Jo m'hi estaria tota la vida, fent un quadre. Mai no he considerat que un quadre està acabat del tot. Quan algú em comenta que un quadre està ben acabat, interiorment penso que jo m'hauria passat un any més pintant-lo. Això li passava a Salvador Dalí, que es dedicava llargues temporades acabant i acabant un quadre, això fa que la seva obra sigui molt extensa.

Un dels perills que corre el pintor és que el poder econòmic i el prestigi el dominin, el sedueixin, i això és una cosa que cal evitar; si no, l'obra i la producció se'n ressenten.

—¿On és la revolució pictòrica actualment?

—Jo crec que actualment hi ha una convulsió pictòrica, que està en bon moment i afecta els artistes catalans. L'aportació de la pintura jove és molt important. Hi ha un revulsiu, una inquietud, faltarà veure amb perspectiva històrica si qualla o no. Ara mateix, a Girona hi ha un ferment viu, creatiu, mai s'havia vist aquesta efervescència i maduresa. Els pintors joves de Girona són fantàstics. M'encanta i frueixo veient el triomf dels joves.

—¿Quins són els països europeus on mai no ha exposat?

—Només n'hi hagut dos estats que m'han rebutjat alguna obra, el Vaticà i l'URSS. Respecte a l'URSS suposo que les coses han canviat, ara bé, pel que fa al Vaticà, ja és més difícil, perquè encara que hagi adquirit obres informals, quan veuen un sexe o un rostre femení ja parlen de profanació, i no hi ha res a fer.

—¿No li han falsificat mai cap obra?

—Mare de Déu, moltes vegades; ara, el que jo dic és que quan el pintor és viu, si el comprador té dubtes, només li ha de consultar i aquí s'acaba el problema, ja que l'autor té memòria visual i coneix perfectament quan un quadre és seu o no ho és. □